

Sygn. akt I PK 89/14

POSTANOWIENIE

Dnia 30 września 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriłło

w sprawie z powództwa I. U.
przeciwko T. I Spółce z o.o. w P. gmina N.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 30 września 2014 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 5 listopada 2013 r., sygn. akt III APa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. nie obciąża powoda kosztami postępowania kasacyjnego
strony pozwanej.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w (...) wyrokiem z dnia 5 listopada 2013 r., po rozpoznaniu sprawy z powództwa I. U. przeciwko T. I. Spółka z o.o. w P. gmina N., na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 18 czerwca 2013 r. (mocą którego oddalono jego powództwo o zapłatę wynagrodzenia za pracę oraz zasądzono od powoda na rzecz pozwanego kwotę 16.234 zł tytułem zwrotu kosztów procesu), umorzył postępowanie apelacyjne w przedmiocie wynagrodzenia za wrzesień 2008 r., a w pozostałym zakresie oddalił apelację i zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 4.050 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję.

Powyższy wyrok został zaskarżony skargą kasacyjną powoda. Skargę oparto na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego: art. 63 k.p. w związku z art. 202 § 4 i art. 203 § 1 k.s.h., a także na podstawie naruszenia przepisów postępowania - art. 233§ 1 k.p.c. oraz art. 378 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 5 listopada 2013 r. oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego w (...) z dnia 18 czerwca 2013 r. i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, przy uwzględnieniu kosztów postępowania kasacyjnego; ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenie co do istoty sprawy, przez zasądzenie na rzecz powoda kwoty 288.000,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa oraz kosztami postępowania, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano jej oczywistą zasadność oraz występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego.

W uzasadnieniu wniosku podano, że oczywista zasadność skargi wynika z rażącego naruszenia przepisów prawa materialnego, tj. art. 63 k.p. w związku z art. 202 § 4 i art. 203 § 1 k.s.h. przez jego niezastosowanie i przyjęcie, iż umowa o pracę rozwiązana została w dniu 25 września 2008 r. pomimo tego, że powód został zatrudniony przez spółkę lub co najmniej został dopuszczony do świadczenia pracy jako pracownik na stanowisku Prezesa Zarządu, natomiast spółka co najwyżej podjęła skuteczną uchwałę o odwołaniu I. U. ze składu zarządu T. I. Sp. z o.o. w dniu 9 marca 2011 r., zgodnie z wyrokiem Sądu Okręgowego w (...) z dnia 23 września 2011 r. Sąd ustalił, że I. U. pełnił funkcję Prezesa Zarządu spółki T. I. Sp. z o.o. od dnia 1 września 1999 r. do dnia 9 marca 2011 r. Jak wynika z materiału dowodowego zebranego w sprawie, I. U. świadczył pracę na rzecz pozwanej pełniąc funkcję członka zarządu T. I. Sp. z o.o. do dnia 9 marca 2011 r. Wypowiedzenie przez pozwanego umowy o pracę po raz pierwszy dotarło do powoda w dniu 26 marca 2011 r. podczas rozprawy w Sądzie Rejonowym w (...), tj. po dniu 9 marca 2011 r., w którym został odwołany ze składu zarządu T. I. Sp. z o.o. W związku z tym datą końcową rozwiązania umowy o pracę powinien być

uznany dzień 26 marca 2011 r., a nie - jak przyjęły Sądy obu instancji na podstawie zeznań świadka R.I. - w dniu 25 września 2008 r. Jak wynika z powyższych rozważań, dopiero po skutecznym odwołaniu I. U. z funkcji prezesa zarządu pozwanej spółki zarząd uprawniony był do wypowiedzenia powodowi umowy o pracę. W ocenie powoda, Sądy obu instancji powinny uwzględnić przy orzekaniu treść art. 202 § 4 i art. 203 § 1 k.s.h., jako przepisów szczególnych.

Z kolei występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na ocenie relacji art. 202 § 4 i art. 203 § 1 k.s.h. do art. 63 k.p., a także ustaleniu, czy w stosunku do członków zarządu spółki kapitałowej ma zastosowanie funkcja ochronna prawa pracy. W szczególności istotna dla sprawy jest okoliczność, czy fakt wykonywania pracy w charakterze pracownika i akceptacja tego stanu przez spółkę ma znaczenie dla oceny charakteru prawnego łączącego strony tego stosunku oraz momentu jego ustania. Skarżący formułuje także następujące pytania: Czy rozwiązanie umowy o pracę z członkiem zarządu bez formalnego potwierdzenia tego faktu przez członka zarządu lub świadków zdarzenia na piśmie rozwiązującym stosunek pracy, może być dowodzone zeznaniami jednego świadka będącego pracownikiem podmiotu świadczącego obsługę prawną pozostałych członków zarządu i którego przesłuchanie odbyło się z naruszeniem prawa powoda do rzetelnego postępowania w sprawie, albowiem pełnomocnik powoda został pozbawiony możliwości uczestniczenia w przesłuchaniu świadka, jak również czy w przypadku członka zarządu nie powinien mieć zastosowania w takiej sytuacji art. 63 k.p. w związku z art. 202 § 4 i art. 203 § 1 k.s.h.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwana wniosła o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania, a w razie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania - wniosła o jej oddalenie; w każdym przypadku z zasądzeniem od powoda na rzecz pozwanej kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do

rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą jurystycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Odnosnie tej przesłanki przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06 LEX nr 198531, z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035, z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205, z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274, z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616, z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364, z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, iż przesłanką przyjęcia skargi

kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743, z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

W razie powołania przesłanki przedsądu, jaką jest występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepublikowane). Sformułowanie zagadnienia powinno zatem odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego. Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest bowiem działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym, poprzez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki stosowania prawa pozytywnego. Nie każde więc orzeczenie, nawet błędnie wydane, zasługuje na kontrolę w postępowaniu kasacyjnym (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147, z dnia 18 marca 2004 r., I PK 620/03, LEX nr 513011, z dnia 8 lipca 2004 r., II PK 71/04, LEX nr 375715 i z dnia 16 kwietnia 2008 r., I CZ 11/08, LEX nr 393883). Nie spełnia określonego w art. 398⁹ § 1 k.p.c. wymagania sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w sposób ogólny i nieprecyzyjny, a zwłaszcza ograniczenie się do samego postawienia pytania, bez odniesienia się do problemów interpretacyjnych przepisów (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 332/07, LEX nr 452451 i z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że skarżący nie wykazał, aby skarga kasacyjna była oczywiście uzasadniona wskutek widocznego *prima facie* naruszenia przez Sąd drugiej instancji przepisów prawa materialnego lub procesowego. Co więcej – autor skargi kasacyjnej upatruje owej oczywistej zasadności wniesionego środka zaskarżenia w obrazie przepisów prawa, na podstawie których formułuje występujące w sprawie istotne zagadnienia prawne. Tymczasem przepisy, których interpretacja budzi tyle wątpliwości, że konieczna jest ingerencja Sądu Najwyższego w ich wykładnię, nie mogą być jednocześnie przedmiotem kwalifikowanego naruszenia przez sądy powszechne rozstrzygające spór.

Odnosnie natomiast wspomnianych istotnych zagadnień prawnych wypada zauważyć, że autor skargi kasacyjnej nie sformułował tychże zagadnień w sposób generalny i abstrakcyjny, a także nie wykazał, jakoby powołane przez niego przepisy art. 63 k.p. w związku z art. 202 § 4 i art. 203 § 1 k.s.h. podlegały niejednoznacznej wykładni. Ograniczył się natomiast do postawienia szeregu pytań nawiązujących do szczegółów stanu faktycznego niniejszej sprawy, kwestionując przy tym ustalenia poczynione w tym zakresie przez Sądy obydwu instancji. Co do samej relacji powyższych przepisów warto podkreślić, że w judykaturze Sądu Najwyższego przyjęto, iż osoba fizyczna pełniąca funkcję członka zarządu w spółce prawa handlowego może być powiązana ze spółką jedynie stosunkiem organizacyjnoprawnym albo że jej funkcje w zarządzie mogą być wykonywane w złożonym układzie członkostwa w zarządzie i umowy o pracę lub stosunków cywilnoprawnych. Stosunek pracy zawsze jednak jest odrębnym stosunkiem prawnym od członkostwa w zarządzie spółki z o.o. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2012 r., II UK 282/11, LEX nr 1229811). Nie ma zatem racji skarżący starając się wykazać, że łącząca go z pozwaną umowa o pracę wygasła na podstawie art. 63 k.p. dopiero w momencie odwołania go z funkcji członka zarządu.

Reasumując: wobec niewykazania istnienia powołanych w skardze kasacyjnej przesłanek przedsądu, z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. należało orzec jak w sentencji.

